

حضر الامام

مصنف

علامہ شاد گیلانی

جغرافیہ الامام

مصنف و مؤلف

ڈاکٹر شاد کیلانی

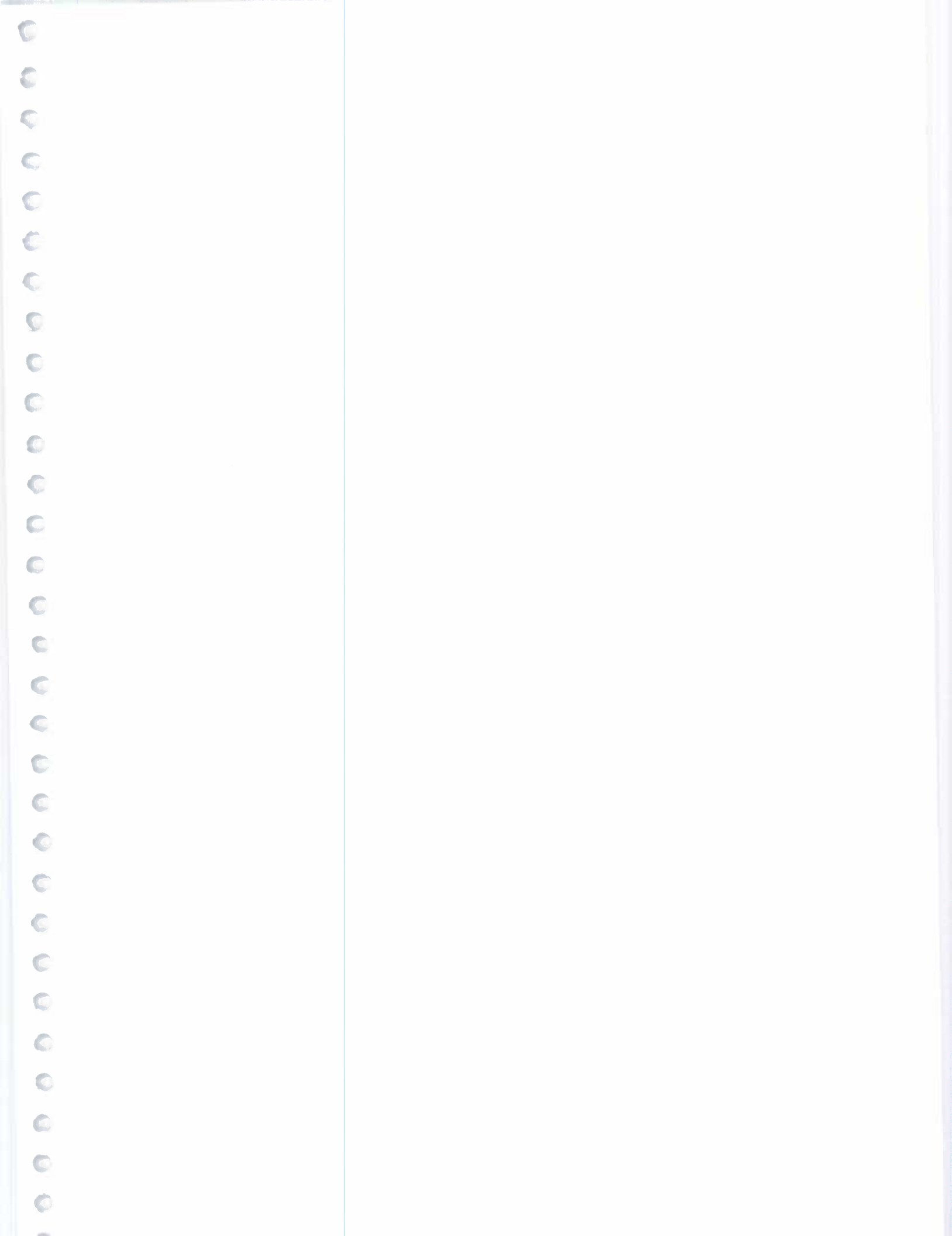
ہومیو پیتھن و ماہر علوم فلکیات

ناشرین

ملک سراج الدین ایچ سترز پبلشرز

48/C لاہور، پاکستان

انتساب

آپنے فن کے نام پر

شادگیلائی

ایاز احمد ملک

طابع :

سراج محمدی پریس، ۷۳، سرکلر روڈ، لاہور۔ ۷

مطبع :

ملک سراج الدین اینڈ سنز

ناشر :

(سراج کمپنی) کشتیری بازار، لاہور۔ ۸

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

جفر الجامع سے سوال حل کرنے کے لئے چار حروف کی ضرورت ہوتی ہے جن کے حاصل کرنے کا طریقہ یہ ہے کہ اولاً —

★ ماہ قمری، ہجری کی تاریخ کو معلوم کریں۔ جو تاریخ ہو۔ اُس تاریخ کے مطابق ابجد قمری سے حرف لے لیں۔

★ مثلاً چاند کی آٹھ تاریخ کو سوال حل کیا جائے تو ابجد قمری میں آٹھواں حرف ح ہے۔ یہ حرف آپ کے چار حروف میں سے اول حرف ہوگا۔

★ اگر چاند کی ۲۹ تاریخ کو سوال حل کر رہے ہیں۔ تو آپ ابجد قمری کا پہلا حرف الف لے لیں۔

★ اگر ۳۰ تاریخ کو سوال حل کر رہے ہیں۔ تو ابجد قمری کا دوسرا حرف ب لے لیں۔

ابجد قمری مع درجات

درجہ	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳
حرف	ا	ب	ج	د	ه	و	ز	ح	ط	ی	ک	ل	م
درجہ	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷
حرف	س	ع	ف	ص	ق	ر	ش	ت	ث	خ	ذ	ض	ظ

دوسرا حرف منزل قمری سے حاصل کریں۔ چاند منازل میں گردش کرتا رہتا ہے جس منزل میں چاند ہو۔ اُس سے متعلقہ حرف لکھ لیں۔ نقشہ درج ذیل ہے :-

قاعدہ اول قمری		قاعدہ دوم شمسی	
نمبر شمار	حروف ابجد	حروف ابجد	نام منزل
۱	ا	ا	شرطین
۲	ب	ب	بطین
۳	ج	ج	نژیا
۴	د	د	دبران
۵	ه	ه	ہلقہ
۶	و	و	ہمغہ
۷	ز	ز	ذراعہ
۸	ح	ح	نشتہ
۹	ط	ط	طہرہ
۱۰	ی	ی	جبہ
۱۱	ک	ک	زبرہ
۱۲	د	د	سرفہ
۱۳	ر	ر	عوا
۱۴	س	س	ساک
۱۵	ز	ز	غفرہ
۱۶	ح	ح	زبانہ
۱۷	ط	ط	اکلیل
۱۸	ی	ی	قلب
۱۹	ک	ک	شولہ
۲۰	د	د	نعمایم
۲۱	ر	ر	بلدہ
۲۲	س	س	ذازح
۲۳	ز	ز	بلع
۲۴	ح	ح	سعود
۲۵	ط	ط	اخبیہ
۲۶	ی	ی	مقدم
۲۷	ک	ک	موتہر
۲۸	د	د	رشا

آپ جس دن سوال حل کر رہے ہیں۔ جنتری اٹھا کر دیکھیں۔ جنتری کے ایک خانہ میں ہر روز کی منزل کا نام درج ہوگا۔ جو منزل سوال حل کرنے کے روز ہوا اس کا متعلقہ حرف ابجد قمری سے لکھ لیں۔ یہ دوسرا حرف ہے۔ اور تیسرا حرف حاصل کرنے کے لئے طالع وقت دیکھنا پڑتا ہے۔

یعنی کون سا برج طلوع ہو رہا ہے۔

بہ سمت مشرق جہان سے سورج نکلتا ہے اس مقام کو افق کہتے ہیں۔ جو برج گردش سماوی کے تحت مقام افق میں آئیگا وہ برج طالع کہلائے گا۔ اور اپنے خاص قیامی وقت تک (جسے ذیل کی جدول میں بتایا گیا ہے) وہاں رہ کر بطرف جنوب بڑھ جائے گا۔ اس طرح گردش سماوی کے ماتحت جو مشرق سے جنوب و غرب کو ہوتی رہتی ہے۔ یکے بعد دیگرے ہر برج مقام افق پر آتے رہتے ہیں اور جو برج افق پر ہوگا۔ اس کو طالع وقت کہتے ہیں۔

نقشہ زمان قیام بدوج بمقام افق :-

نام برج	حمل	ثور	جوزا	سرطان	اسد	سنبلہ	میزان	عقرب	قوس	جدی	دلو	حوت
قیام گھڑی	۳	۴	۵	۵	۵	۵	۵	۵	۵	۵	۴	۳
پل	۳۴	۷	۱	۴۵	۵۱	۴۳	۴۳	۵۱	۴۵	۱	۷	۳۴
مدت طلوع	درجہ	درجہ	درجہ	درجہ	درجہ	درجہ	درجہ	درجہ	درجہ	درجہ	درجہ	درجہ
گھڑی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
پل	۷	۸	۱۰	۱۱	۱۱	۱۱	۱۱	۱۱	۱۱	۱۰	۸	۷
بیل	۸	۱۴	۲	۳۰	۴۲	۴۴	۴۴	۴۲	۳۰	۲	۱۴	۸

طالع بُرج معلوم کرنے کے لئے یہ قاعدہ ہے کہ پہلے استخراج شمس کریں یعنی یہ دریافت کریں کہ شمس کون سے برج میں ہے اور آفتاب کس وقت طلوع ہوتا ہے۔ پس جس برج میں آفتاب ہوگا طلوع شمس کے وقت مفتاح میں وہی برج ہوگا۔ اب جتنا وقت طالع برج کا معلوم ہو ان گھنٹوں کو طلوع آفتاب سے شمار کر کے ان کی گھڑیاں بنالیں اور ان میں سے اس برج کی مدت قیام کو نفی کریں کہ جس میں شمس ہے۔

باقی کو علی الترتیب گھنٹیاں جائے پس جس برج کی مدت قیام نہ گھٹ سکے طالع بُرج وہی ہوگا۔

مثلاً ایک دن ہمیں طالع معلوم کرنا مقصود تھا۔ اُس دن برج عقرب میں شمس تھا۔ طلوع آفتاب کو معلوم کیا تو ۶ بجکر ۳ منٹ کا وقت نکلا۔ اور وقت مطلوب ہمارا ۴ بجے شام ہے۔

لہذا ۶ بجے صبح سے ۴ بجے شام تک ۹ گھنٹے ۳ منٹ ہوئے۔ ان کی گھڑیاں بنالیں۔

۲ ½ گھڑیاں = ایک گھنٹہ

۶۰ پل = ایک گھڑی

۶۰ بیل = ایک پل

۲ ½ بیل = ایک سیکنڈ

۲ ½ پل = ایک منٹ

حساب بالا کی رو سے ۹ گھنٹے ۳ منٹ کی گھڑیاں حسب ذیل ہیں :-

$$\begin{array}{rcl} \text{پی} & & \\ 9 \times 2\frac{1}{2} & = & 22 - 3 \text{ گھڑی} \\ 3 \text{ منٹ} \times 2\frac{1}{2} \text{ پی} & = & 15 - 1 \text{ گھڑی} \\ \hline & & \text{پی} 35 - 23 \text{ گھڑی} \end{array}$$

۳. منٹ $\times \frac{1}{4}$ پیل = ۱۵ - ۱ گھنٹی

پل ۴۵ - ۴۳ گھڑی

چونکہ بروقت طلوع افق پر برج عقرب ہوگا۔ اس لئے اس مجموعہ میں سے مدت قیام برج عقرب کو منہا کر کے برج عقرب کے مابعد طلوع ہونے والے برجوں کی مدت قیام گھٹانے جائیں۔

مثلاً مدت مطلوب ۴۵ میل - ۲۳ گھنٹی محقق۔

اس میں سے ۱۵ پل - ۵ گھڑی مدت قیام برج عقرب

۵۴۵ — ۵ " " " " " قوس

اپریل - ۵

۷ پل — ۴ " " " " " دلو

۳۴ پی — ۲۰ گھڑی

برجِ حوتِ اسمیل — ۳ گھڑی رہ گئے جو تفریق نہیں ہو سکتے

لہذا معلوم ہوا کہ اس وقت طالع برج حوت ہے۔

گل دنت ۲۳ گھڑی ۴۵ میل تھا۔

برج دلو تک ۲۰ " ۳۳ " وقت صرف

باقی ۳ گھنٹی۔ ایک میل وقت رہا

تین گھڑی ایک پی میں کئے درجے طے ہو چکے ہیں۔

چونکہ ایک درجہ ۸ میل ۷ پل ۱۵ دقیقہ ۳۰ ثانیہ میں طے ہوا ہے
 اس لئے ۴ درجے ۲۴ دقیقے ۳۰ ثانیے اور طے کرنا ابھی باقی ہیں۔
 (ہر برج کے کل درجے ۳۰ ہوتے ہیں)

برج حوت کے ۲۵ درجے میں سورج ہے۔
 اور تیسری دہائی میں سورج برج حوت میں ہے۔

استخراج شمس

برج طالع معلوم کرنے کے لئے شمس کا برج طالع معلوم کرنا پڑتا ہے۔
 اس مقصد کے لئے آپ جتنی اٹھا۔ اس میں سمت شا کھا کا خانہ ملاحظہ
 کریں۔ اس خانہ میں آپ با سانی معلوم کر سکیں گے کہ آج آفتاب کس
 درجے پر اور کس برج میں طلوع ہو رہا ہے!

برج طالع سے حروف لینے کا قاعدہ

حروف البروج بقاعدہ دوم			حروف البروج بقاعدہ اول			نام برج
۳	۲	۱	۳	۲	۱	
ذ	م	ا	ھ	ع	ا	حمل
ض	ن	ب	ز	م	ج	ثور
ظ	س	ج	ص	ی	ق	جوزا
غ	ع	د	ر	ل	س	سرطان
ا	ف	ھ	ح	ط	ھ	اسد
ب	ص	و	خ	ب	ز	سنبلہ
ج	ق	ز	ط	غ	ض	میزان
د	ر	ح	ن	ت	ر	عقرب
ح	ش	ط	ش	ف	ح	قوس
و	ت	ی	ذ	ث	خ	جدی
ز	ث	ک	ض	ک	ظ	دلو
ح	خ	ل	د	و	ن	حوت

اگر آپ کا مطلوبہ "برج طالع" دس درجوں کے اندر اندر ہے۔ تو پہلے حرف کا انتخاب کریں۔ دوسری دہائی میں ہو تو دوسرے حرف کا انتخاب کریں۔ تیسری دہائی میں ہو تو آخری حرف لے لیں۔ مثلاً آپ کا برج طالع ثور ہے اور اندر

درجہ پر ہے۔ تو آپ تم یا ت کا حرف لیں گے۔
اس قاعدہ کے حل کرنے کے دو طریق ہیں۔

اگر قاعدہ اول سے حل کر رہے ہیں تو حروف البروج بقاعدہ اول لیں،
اور اگر طریقہ دوم سے حل کر رہے ہیں۔ تو حروف البروج بقاعدہ دوم لیں۔
اسی طرح اگر حروف منزل لے رہے ہیں۔ تو قاعدہ اول کی رو سے الگ لیں اور
قاعدہ دوم کی رو سے الگ لیں۔

حروف اسم

سوال حل کرنے کے لئے چار حروف کی ضرورت ہوتی ہے۔ تین حروف کے
لینے کا بیان ہو چکا ہے۔ چوتھا حرف اسم لینے کا قاعدہ پیش خدمت ہے۔
حرف اسم بقاعدہ اول :

سوال کرنے والے شخص کا نام دریافت کریں۔ اگر یہ نام ۳ حروف پر مشتمل ہے
اور سوال ماہ قمری کے اول دہاکے میں (دس چاند کے اندر اندر) حل کر رہے ہیں۔
تو نام کا پہلا حرف لے لیں۔

اگر قمری ماہ کے دوسرے دہاکے میں سوال حل کر رہے ہیں تو دوسرا حرف لیں۔
اگر قمری ماہ کے تیسرے دہاکے میں سوال حل کر رہے ہیں تو تیسرا حرف لیں۔
اگر نام میں چار حرف ہوں۔ تو چوتھا حرف پہلے عشرہ میں۔

دوسرا حرف دوسرے عشرہ کے لئے اور تیسرا حرف تیسرے عشرہ کیلئے لیں۔
اگر نام میں ۵ حرف ہوں تو۔ تو پہلے عشرہ کے لئے چوتھا حرف، دوسرے

عشرہ کے لئے پانچواں حرف اور تیسرے عشرہ کے لئے پہلا حرف۔
 اگر نام میں چھ حروف ہوں۔ تو پہلے عشرہ کے لئے پہلا حرف۔ دوسرے
 عشرہ کے لئے تیسرا حرف۔ تیسرے عشرہ کے لئے پانچواں حرف۔

ہمارے علاقہ میں نام بہت لمبے ہوتے ہیں۔ جیسے 'محمد ریاض الدین' محمد کا لفظ
 بطور تبرک ہے۔ اصل نام 'ریاض' منصور ہوگا۔ یا مثلاً نام ہے۔ غلام عباس تو اصل
 نام 'عباس' منصور ہوگا۔

حرف اسم بقاعدہ دوم :

یہ طریق آسان ہے۔ آپ جس سوال کو حل کر رہے ہیں اُسے الگ الگ حروف
 میں لکھیں۔ اور اس تمام عبارت کے اعداد بحساب ابجد قمری حاصل کریں۔ اور ان
 تمام اعداد کو جمع کر دیں۔ اس مجموعہ کو مدخل کبیر کہتے ہیں اس مدخل کبیر کو ۲۸ پر تقسیم
 کریں جو عدد نیچے اس کے مرتبہ کے مطابق ابجد قمری میں سے حرف لے لیں۔ یہ حرف
 اسم بقاعدہ دوم ہے۔

أَبْجَد قُمْرِي مَعَ أَعْدَادِ

۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	مرتبہ
ن	م	ل	ک	ی	ط	ح	ز	و	ھ	د	ج	ب	ا	حرف
۵۰	۴۰	۳۰	۲۰	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	اعداد
۲۸	۲۷	۲۶	۲۵	۲۴	۲۳	۲۲	۲۱	۲۰	۱۹	۱۸	۱۷	۱۶	۱۵	مرتبہ
غ	ظ	ض	ذ	خ	ث	ت	ش	ر	ق	ص	ف	ع	س	حرف
۱۰۰۰	۸۰۰	۶۰۰	۴۰۰	۲۰۰	۱۵۰	۱۰۰	۷۰	۵۰	۴۰	۳۰	۲۰	۱۰	۵	اعداد

مثلاً سوال ہے

✽ آج شاد گیلانی کہاں ہے؟

* حروف: ا ج ش ا د ک ی ل

* اعداد: ۱ ۳ ۳۰ ۱ ۳۰ ۲۰ ۱۰ ۳۰

ا ن ی ک ہ ا ن ہ ی

۱ ۵۰ ۱۰ ۲۰ ۵ ۱ ۵۰ ۵ ۱۰

مجموعہ اعداد :- ۵۲۱ ÷ ۲۸ باقی ۹

ابجد قمری میں نانویں مرتبہ پر ط کا حرف ہے۔ یہ حرف اسم ہے۔ یہ چار حروف آپ کے پاس ہیں۔ ان چار حروف سے ہی جواب پیدا ہوتا ہے۔ اور ان کو اصطلاح جفر میں "اہیات" کہتے ہیں۔

ان چار حروف کو آپ نے ۲ قواعد سے حاصل کرنے کا طریق سمجھ لیا ہے۔ مگر میرے نزدیک قاعدہ دوم نہایت ہی جامع ہے۔ اور میں قاعدہ دوم کا عامل ہوں۔ بہر حال ان ہر دو طریق سے حاصل شدہ اہیات سے جفر الجامع تیار کرنے کا قاعدہ بھی سمجھ لیں۔ پھر آپ کی مرضی جس کو اپنائیں۔ اور جس کو ترک کر دیں۔

ہم نے انتہائی کوشش سے ہر امر کو سمجھایا ہے۔ خدا کرے کہ آپ بھی سمجھ جائیں۔

✽ پھر توجہ سے سنئے آپ کے پاس چار حروف ہیں۔

پہلا حرف — ایام دوسرا حرف — منزل

تیسرا حرف — طالع چوتھا حرف — اسم

اور فرض کریں کہ آپ کے پاس یہ چار حروف یہ ہیں :-

یا حرف منزل ج خانہ اول میں کتنی قیمت رکھتا ہے۔
 اور حرف منزل د خانہ دوم میں کتنی قیمت رکھتا ہے۔
 اور علیٰ ہذا القیاس حرف منزل س خانہ ۱۳ میں کتنی قیمت رکھتا ہے۔
 اور خانہ ۱۴ میں حرف منزل ع کتنی قیمت رکھتا ہے۔

یا

* حرف طالع د خانہ اول میں کتنی قیمت رکھتا ہے۔
 * حرف طالع ہ خانہ دوم میں کتنی قیمت رکھتا ہے۔
 * حرف طالع ف خانہ ۱۳ میں کتنی قیمت رکھتا ہے۔

یا

* حرف اسم ن خانہ اول میں کتنی قیمت رکھتا ہے۔
 * حرف اسم س خانہ دوم میں کتنی قیمت رکھتا ہے۔
 * اور حرف اسم ظ خانہ دوم ۱۴ میں کتنی قیمت رکھتا ہے۔
 اس قاعدہ کو اگر پوری وضاحت سے لکھوں تو آپ کا سر حکرا جائے گا۔ اس لئے نہایت ہی اذق منزل کو حل کر کے آپ کے سامنے پیش کر رہا ہوں میری اس عظیم تر بانی کی قدر آپ کریں یا نہ کریں۔ بہر حال میں نے ۲ سال کی محنت کے بعد ایام، منازل، طالع اور اسم کے جو نقشے تیار کئے ہیں۔ وہ آپ کے سامنے پیش ہیں۔

* ان نقشوں میں اوپر حرف لکھا ہے۔

* اور داہنی طرف اس کا خانہ لکھا ہے۔

☆ اسے حرف کے نیچے اور اس خانہ کے سامنے حرف کی قیمت لکھی ہے۔

• اِیَّام

• مَنَازِل

• ظَالِع

• اور اِسْم

ہر چہاء نقشے الگ الگ مرتب کئے ہیں۔

ملاحظہ فرمائیں: —————

نقشہ تبدیل آیات از الف تات

الف	ب	ج	د	هـ	و	ز	ح	ط	ی	ک	ل	م	ن
۱۱۱۱	۷۷	۲۰	۱۱۲۵	۳۳۷	۲۲۲	۲۲۵	۳۹۲	۹۹	۹۲۵	۱۸۷	۲۸۳	۲۷۱	۱۵۷۹
۹۹۹	۹۲	۳۱	۱۱۱۲	۱۲۲۱	۲۵۱	۲۵۱	۲۵۱	۲۲۲۲	۹۸۸	۲۸۹	۳۰۲	۸۱۵	۱۳۲۱
۱۲۲۲	۷۲	۸۱۵	۳۱۷	۱۱۱۱	۱۹۹	۱۹۹	۲۹۷	۱۷۷	۹۲۲	۲۷۹	۳۳۲	۲۷۳	۱۳۲۷
۸۸۸	۸۷	۱۲۷	۸۹۹	۸۱۲	۱۸۸	۱۸۲	۹۳۲	۳۳۳	۱۰۰۹	۷۱۷	۳۳۹	۲۵۷	۱۳۹۱
۱۲۳۳	۱۵۱	۲۱۳	۷۷۷	۸۵۷	۷۷	۷۷	۹۹۹	۱۳۵۱	۱۰۷۱	۳۳۱	۳۷۸	۸۸۹	۱۷۲۷
۷۷۷	۲۰۹	۷۲۵	۷۹۵	۵۳۳	۱۲۰	۱۲۰	۸۱۵	۲۲۲	۲۰۲۲	۷۷۵	۲۳۷	۷۳۲	۲۷۵۹
۱۱۲۵	۲۲۵	۱۲۷	۷۱۲	۲۵۵	۱۷۸	۱۷۸	۲۱۷	۲۱۵	۱۱۹۵	۱۹۳۷	۵۱۲	۵۷۷	۱۱۹۷
۷۷۷	۳۳۷	۱۳۷۳	۱۳۷۳	۲۱۲	۱۱۱	۱۱۱	۷۸۹	۱۱۱	۱۲۷۸	۱۳۷۲	۱۷۲۲	۲۷۲	۲۳۲۳
۹۱۹	۷۱۵	۷۱۵	۲۳۹	۳۳۲	۵۵	۵۵	۳۳۲	۲۳۱	۲۳۱	۱۸۲۸	۸۹۷	۷۷۷۷	۲۰۸۹
۵۵۵	۱۰۷۳	۱۱۹	۳۳۱	۲۵۸	۱۱	۱۱	۲۵۸	۲۱۹	۲۱۹	۱۱۱۲	۱۲۷۰	۲۲۹	۳۳۳۳
۸۲۰	۱۲۳۷	۲۳۵	۲۷۹	۲۱۷	۱۳۲	۱۳۲	۲۱۹	۲۲۲	۲۲۲۹	۲۸۹	۱۷۳۱	۲۲۸	۱۳۲۸
۲۲۲۲	۱۷۷۳	۱۹۲	۱۹۹	۱۲۳	۱۱	۱۱	۵۰۵	۲۱۸	۲۷۲۹	۱۷۷	۲۰۷۵	۲۵۷	۱۳۸۸
۷۱۱	۱۱۰۲	۱۱۲۰	۱۱۱	۱۲۵	۳۳	۳۳	۱۲۰	۳۳۷	۲۰۲۰	۱۵۲	۱۳۲۸	۵۲۷	۱۲۲۹
۲۳۳	۱۵۲	۳۵	۳۷	۲۵	۹	۹	۳۰۲	۱۷	۱۰۱۷	۱۱۲	۳۲۲	۲۱۲	۱۳۲۰

نقشه تفریحی ایام از حروف الفبا تا ی

س	ع	ف	ص	ق	ر	ش	ت	ث	ج	ز	ح	ظ	غ
۱۳۹۸	۱۱۳۴	۲۲۲	۳۴۸	۱۰۴۳	۵۳۵	۳۵	۱۲	۱۲	۳۲۲۴	۱۳۰۲	۵۷۸	۱۹۳۳	۴۴۴
۱۵۰۵	۱۴۹	۲۱۵	۴۰۸	۳۱۴	۲۹۱	۲۱۰	۴۳۰	۴۳۰	۴۲۴۷	۱۳۳۳	۴۴۴	۱۸۴۴	۷۷۷
۱۵۴۴	۴۴۲	۴۲۲۹	۴۲۹	۳۴۱	۵۱۷	۱۱۲	۱۱۲۹	۲۱۷	۴۴۵۷	۱۵۰۵	۳۴۵۷	۱۸۲۵	۴۴۱
۲۹۱۹	۸۹۵	۲۲۲	۷۵۹	۳۱۳	۴۵۴	۱۲۳	۱۲۹	۱۲۵	۳۵۳۵	۱۹۷۱	۴۱۷	۱۸۹۷	۱۵۹
۱۴۳۳	۱۱۴۵	۲۱۲۲	۱۱۴۷	۳۰۹	۴۸۹	۲۹۷	۲۱۷	۹۸۵	۴۹۴۹	۳۰۰۳	۴۹۴۹	۱۹۹۵	۵۵۱
۱۷۰۱	۱۱۷	۲۲۱	۱۵۵۱	۳۷۷	۹۹۷	۳۱۱	۱۱۲	۱۹۴	۴۴۰۵	۳۴۹۹	۴۴۹۹	۲۳۴۸	۱۴
۱۹۵۷	۱۲۴۵	۱۱۲	۱۷۸۲	۴۳۳	۱۰۴۳	۱۳۴۹	۲۱۲۲	۱۲۱۹	۴۷۱۹	۲۹۱۱	۴۷۱۱	۲۷۵۸	۵۹۷
۲۴۱۳	۱۳۵۰	۴۱۴	۱۱۴۳	۱۰۲۷	۱۳۴۹	۱۰۰	۵۱۵	۳۰۰	۵۱۹۱	۲۲۴۴	۵۱۲	۲۱۴۵	۴۰۹
۲۲۲۱	۷۰	۵۱۱	۲۵۴	۱۳۵۵	۱۷۷۷	۱۳۲۹	۴۵۳	۴۳۳۳	۴۳۱۰	۱۳۲۲	۱۵۵۵	۲۵۳۲	۴۴۴۴
۲۳۱۰	۱۳۱۱	۵۱۰	۲۳۲	۱۷۰۳	۲۱۳۷	۴۱۰	۱۱۵	۷۱۰	۳۱۷۴	۱۵۳۴	۷۵	۲۸۵۵	۱۲۲
۳۱۰۴	۲۰۲۰	۲۲۹	۲۴۲	۲۰۲۷	۱۵۰۵	۱۰۱۵	۸۲۹	۸۲۵	۳۱۷۴	۱۳۲۸	۷۲۱	۱۹۱۴	۴۱۹
۱۵۰۷	۳۱۴۸	۱۲۲۲	۲۴۲	۲۰۸	۵۲۸	۳۱۱	۱۵	۴۱۱	۴۱۴۴	۱۴۰۲	۷۴۰	۱۹۲۰	۸۲
۱۴۹۴	۵۴۹	۱۱۱۴	۲۴۳	۲۲۴	۵۵۱	۱۰۱۰	۲۰۹	۱۰۱۵	۴۲۲۸	۱۵۰۲	۱۵۰۲	۱۷۳۰	۱۰۲۱
۱۴۴۷	۲۷۲	۷۱۳	۷۰۴	۲۴۴	۳۳۳	۹۱۳	۱۳۲	۱۱۲۳	۴۲۴۵	۱۵۴۵	۱۱۱۱	۱۸۹۸	۱۱۱۱

۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵

نقشه تبدیل منازل از حروف الفبائي

الف	ب	ج	د	هـ	و	ز	ح	ط	ي	ك	ل	م	ن
۲۳۵	۱۱۱۵	۱۲۳	۲۲۱	۱۹۱۴	۴۷۱	۴۹۵	۴	۴	۱۸۰۲	۱۱۳	۱۹۰	۱۱۳	۴۳۵
۱۱۰	۱۱۱۱	۷۹	۵۱۵	۱۶۰	۵۰۲	۲۲۰	۷	۱۱۱۵	۱۸۱۳	۱۱۲	۱۹۰	۲۰۵	۲۲۰
۲۵۱	۸۲۲	۳۸	۴۱۷	۱۵۳۲	۵۵۹	۳۲۷	۵۹	۱۱۳	۲۰۴۲	۸۷۴	۲۵۲	۵۱۴	۱۱۳
۲۸۲	۱۲۳۲	۱۰۱	۳۱۰	۱۶۱۵	۹۲۹	۴۲۰	۱۳۹	۱۱۷	۲۹۸۰	۲۱۷	۴۱۷	۲۰۷	۳۳۰
۴۲۲	۷۴۶	۲۰۹	۵۱	۲۲۲۰	۶۲۷	۲۵۸	۲۴۵	۲۲۷	۲۰۴۶	۹۷۳	۲۸۵	۸۱۷	۹۱۹
۷۰۷	۱۱۳۳	۲۳۳	۲۲۰	۲۴۱۰	۲۴۱۰	۶۷۲	۹۹۳	۱۲۲۰	۲۴۱۳	۱۱۹	۵۸۷	۲۱۰	۳۳۱
۴۹۷	۴۹۵	۳۸۱	۶۲۳	۲۷۷۵	۱۰۱۱	۳۳۹	۱۱۲۵	۳۳۹	۲۸۲۰	۲۳۲	۳۱۲	۲۲۱	۱۳۳۲
۱۰۳۰	۱۱۴۴	۳۲۶	۵۲۰	۳۳۲۹	۱۰۱۴	۱۴۸۸	۱۲۰۲	۳۰۹۱	۳۲۱	۱۴۶۵	۳۱۲	۳۱۲	۵۱۲
۱۴۱۶	۵۷۳	۵۹۴	۷۴۷	۱۴۶۷	۱۸۱۵	۲۴۱	۱۸۷۰	۴۱۵	۳۵۷۳	۵۲۷	۱۹۷۷	۵۴۱	۲۰۰
۱۴۸۵	۱۶۵۵	۹۳۳	۷۴۰	۱۳۳۳	۲۲۹۱	۲۱۰	۶	۲۱۲۲	۲۸۹۹	۲۱۰۵	۱۱۷۶	۵۱۵	۵۲۵
۲۱۸۷	۲۹۷۰	۱۳۴۵	۴۳۹	۲۹۱۲	۸۱۷	۷	۶۹۱	۱۴۹۷	۱۲۴۴	۸۴۹	۹۷۸	۵۱۱	۳۲۴
۳۳۰	۱۱۶۶	۷۷۰	۴۷۰	۱۳۶۰	۱۴۴۲	۱۰۱۰	۱۸۸	۲۱۱۲	۲۸۹۶	۲۳۷	۱۱۲	۴۶۷	۱۶۶
۱۰۲۱	۲۲۲	۱۱۶۴	۱۱۱۱	۲۵۵	۱۴۲۲	۳۰۰	۱۴	۲۲۲	۱۹۱۰	۵۵۰	۱۵۶	۱۱۲	۴۱۳
۲۲۲	۷۰۷	۸۴	۹۷	۱۵۷۷	۵۲۶	۱۲۱	۱۲۴	۲۲۱۲	۱۸۹۶	۷۰۹	۲۲۸	۲۲۱	۲۱۶

نفتیہ تحت سہیلی منازل از حروف بیقی تا غ

س	ع	ف	ص	ق	ر	ش	ت	ث	خ	ذ	ض	ظ	غ
۱۱۱۱	۲۲۲	۲۲۵	۵۲۱۶	۴۸۱	۱۰۱۷	۵۵۵	۲۷۴	۷۲	۱۵۷۳	۱۵۱	۲۲۳	۲۱۱۱	۳۳۳۰
۸۴۲	۱۱۴	۱۳۱	۴۵۰	۳۷۹	۱۱۱۰	۱۰۱۷	۱۴۳۳	۱۱۱	۱۴۵۷	۱۴۹۵	۲۱۴	۲۱	۳۳۳۳
۵۲۴	۱۱۱	۷۴۲	۴۰۷	۵۳۳	۱۰۸۲	۶۶۶	۲۵۷	۱۹۵	۱۵۴۷	۱۴۹۵	۵۲۹	۱۶۱۲	۳۳۴۹
۲۲۷	۲۲۳	۵۶۵	۵۳۷	۱۴۸۱	۸۱۵	۱۰۷	۵۱۵	۱۱۱۳	۱۵۲۲	۱۶۲۵	۴۲۷	۱۲۹	۳۵۱۳
۴۲۳	۵۱۷	۳۰۴	۸۸۳	۲۸۱	۱۰۹۱	۱۳۹۵	۲۹۸	۳۳۳	۱۵۲۲	۱۵۸۷	۹۲۳	۷۰۷	۳۹۲۵
۱۱۱	۲۲۵	۲۱۱	۱۳۹۱	۴۰۰	۱۰۸۱	۱۰۰۱	۲۱۳۴	۲۰۲۴	۱۶۵۴	۱۷۰۴	۵۲۹	۷۰	۴۲۳۳
۵۷۶	۱۱۳	۲۳۰	۱۷۹۵	۴۵۷	۱۱۲۵	۲۹۸	۱۱۱۱	۱۹۱۶	۹۰۹	۱۹۶۴	۱۲۱۲	۱۵۹	۴۷۰۷
۲۴۷	۳۳۳	۷۲۵	۲۱۹۵	۴۵۷	۱۲۵۵	۱۷۰۰	۲۳۰	۲۰۱۲	۱۷۵۷	۲۲۲۹	۷۴۹	۱۱۲	۴۰۹۹
۷۹۳	۳۳۰	۳۰۰	۳۹۲	۴۶۷	۱۵۲۹	۹۲۹	۱۱۷	۵۲۴	۲۷۸۵	۲۶۶۷	۱۱۳۱	۱۱۲۲	۳۲۲۹
۲۳۰	۱۱۱۲	۲۷۰	۲۱۲	۱۱۷۹	۸۳۹	۱۰۷۰	۲۰۳	۱۰۱۹	۲۵۵۵	۲۵۸۵	۳۲۹۱	۱۱۱۱	۳۲۹۵
۴۱۲	۴۶۰	۱۰۰	۳۲۴	۱۵۹۹	۱۲۱۷	۱۱۱۲	۲۶۷	۶۱	۲۵۱۴	۲۴۲۵	۲۲۴	۲۱۱۱	۲۲۲۴
۵۷۱	۱۲۱۴	۳۵۰	۲۱۶	۲۰۵۸	۱۶۲۹	۱۱۶	۲۳۰	۷۴۴	۱۵۲۲	۱۵۲۵	۵۲۴	۱۲۱۲	۲۳۳۳
۱۵۱	۲۰۱۰	۲۰۰	۳۴۵	۱۲۹۱	۲۰۱۶	۱۱۱۱	۳۲۹	۲۱۹	۱۴۸۰	۱۴۹۵	۳۳۳	۲۱۲۲	۲۱۲۲
۵۱۴	۱۲۱۵	۹۱۵	۳۷۱	۱۳۱۲	۷۸	۱۱۲	۱۳۱	۳۱۵	۱۴۷۲	۱۴۴۹	۱۳۰۲	۲۱۱۱	۲۱۷۵

۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴

نتیجہ تبدیل طالع از صرف الف تا نون

ا	ب	ج	د	هـ	و	ز	ح	ط	ی	ک	ل	م	ن
۱۳۹۹	۱۹۵۰	۱۴۰۲	۲۸۴	۳۳۳۹	۲۸۵	۱۱۱۱	۷۵	۵۲۲	۲۷۵	۱۵۱	۱۱۳	۱۷۸	۳۵۰
۱۳۵۵	۱۸۸۵	۷۳۵	۳۸۹	۳۴۱۰	۲۸۸	۹۷	۵۵۵	۵۲۵	۴۲۸	۱۳۹	۵۸۵	۲۲۰	۲۳۲
۵۱۵۱	۱۹۵۱	۱۴۹۷	۱۴۴۱	۳۲۷۵	۱۵۷	۹۹۷	۵۵	۵۲۱	۲۹۷	۱۷۹	۲۴۵	۲۴۸	۱۱۱۸
۱۹۰۲	۱۸۸۵	۷۳۹	۳۸۹	۳۴۱۵	۲۷۱	۴۲۲	۹۸۲	۹۴۱	۵۲۷	۱۳۷	۲۹۴	۴۱۹	۱۱۷۲
۱۹۹۵	۱۹۹۵	۲۲۲۹	۱۱۷	۳۹۵۱	۴۲۱	۵۱۱	۱۹۹	۹۲۵	۵۲۹	۱۵۷	۱۳۴	۲۸۲	۱۲۸۰
۲۸۱۰	۲۲۲۵	۲۲۲۹	۲۲۲۹	۲۲۹۵	۲۷۵	۱۷۷	۱۷۱	۸۰۹	۹۳۱	۲۳۷	۴۵۲	۲۹۲	۱۳۷۲
۲۹۰۹	۲۲۵۲	۲۸۵۱	۲۹۷	۲۸۱۱	۵۰۷	۹۱۰	۱۵	۹۵۱	۹۵۲	۴۹۲	۴۹۲	۱۰۵۹	۸۹۴
۲۳۳۲	۲۳۰۵	۲۲۱۹	۱۱۱۱	۱۵۵۵	۹۴۱	۱۱	۸۴۱	۱۳۳۹	۲۹۸	۲۳۷	۸۱۳	۱۴۹۴	۸۱۵
۲۸۱۷	۲۳۵۷	۲۳۵۹	۱۰۸۵	۳۱۸۰	۱۲۰۲	۵۰۹	۳۱	۱۷۹۷	۷۸۱	۹۰۷	۵۸۷	۱۸۷۰	۴۱۳
۲۲۰۱	۲۸۵۵	۱۴۷۸	۱۸۴	۴۲۱۲	۱۸۲۱	۱۸	۹۱۱	۱۲۲۵	۱۲۲۱	۳۲۱	۲۲۲	۱۱۸۸	۹۳۲
۲۲۲۵	۱۹۱۲	۱۴۴۸	۱۳۱۲	۳۱۸۰	۲۱۴۱	۲۲۰	۹۷	۱۴۵۲	۸۰۰	۱۴۵۹	۹۹۹	۲۵۹	۵۱۵
۱۴۹۸	۱۸۰۹	۱۲۱۰	۲۲۷	۳۳۳۳	۱۰۲	۲۹	۱۰۲۰	۴۴۴	۵۵۵	۱۸۴۷	۵۲۴	۲۸۰	۴۰۸
۱۴۸۱	۱۸۸۴	۱۲۹۹	۱۲۹۱	۳۳۳۸	۱۷۰	۱۱۱۱	۱۵	۵۲۹	۴۸۳	۱۰۹۹	۱۰۰۰	۱۴۸	۲۸۹
۱۴۵۹	۱۷۹۰	۱۲۱۲	۲۷۵	۳۳۴۱	۲۷۰	۱۱۷	۱۱۷	۵۵۸	۷۴	۱۰۰	۸۷۷	۱۷۷	۱۲۹

نقشه تبدیل طالع از حروف س تا ع

س	ع	ف	ص	ق	ر	ش	ث	خ	ذ	ض	ظ	غ
۲۸۵	۱۲۲۴	۱۳۵۷	۷۷۸	۱۱۱۱	۱۱۷	۹۹۳	۱۳۷	۸۸	۳۱	۴۰	۵۹	۲۲
۲۴۷	۵۰۴	۱۲۸۵	۱۱۴۱	۱۱۹	۲۱۲۱	۲۱۲۲	۸۱۱۱	۹	۵۸	۳۵	۳۰	۲۲
۲۴۴	۵۲۰	۱۵۴۷	۱۵۲۵	۸۳۲	۱۲۱	۱۱۱۰	۹۹۱	۵	۳۳	۵۲	۹۱	۲۸
۲۵۱	۸۵۱	۷۴۰	۱۹۵۵	۲۲۱	۲۲۲۲	۱۳۷	۱۵۷	۸۲	۵۴	۳۹	۲۴	۴۷
۲۷۵	۱۲۵۵	۱۴۹۱	۱۳۴۸	۷۹۱	۲۳۳	۲۰۵۷	۷۷۷	۷۷	۲۷	۵۲	۴۵	۲۴
۲۱۲	۷۴۷	۱۴۴۷	۱۲۷۱	۲۰۲۴	۱۰۱۷	۱۳۹	۱۹۹	۷۸	۵۰	۳۳	۲۲	۷۱
۲۴۲	۲۰۹۰	۱۹۹۷	۲۸۴	۴۴۹	۱۹۲۷	۱۰۸۵	۵۵۱	۱۵	۴۱	۴۴	۹۹	۲۰
۵۲۱	۱۳۴۴	۲۲۷۲	۲۰۰	۱۴۵	۱۰۱۵	۱۷۵۴	۷۷۱	۷۴	۲۴	۷۷	۱۸	۷۵
۷۹۷	۲۲۴	۴۵۵	۳۰۰	۵۳۷	۱۴۷	۱۵۱۱	۲۷۱۱	۱۹	۲۵	۴۴	۳۷	۱۴
۱۴۹۵	۲۴۴	۲۲۹۱	۲۲۸	۲۲۷	۱۰۰۳	۸۵۷	۱۹۱	۲۳	۴۲	۱۵	۱۴	۷۹
۱۴۵۲	۲۲۲	۲۲۹۴	۳۹۹	۴۱۵	۲۴۹	۱۳۸۱	۱۲۱	۱۵	۴۸	۴۰	۷۷	۸۲
۲۰۱۴	۲۴۴	۱۴۷۵	۲۹۸	۱۵۹	۱۰۰۱	۲۸۲۹	۲۹۱	۴۴	۳۴	۵۵	۸۱	۲۲
۱۲۲۲	۲۴۵	۱۴۲۲	۴۴۰	۲۲۳	۱۴۹	۱۱۵۸	۲۱۱	۲۵	۵۲	۱۲۱۵	۱۱	۷۷
۳۷۹	۴۸۰	۱۴۸۲	۴۷۵	۱۰۰۲	۱۴۳۱	۱۴۳۱	۱۱۱۳	۲۲	۳۴	۷۷	۲۹۷	۸

فصل فی بیان احوال و حال

ن	ر	ل	ك	ي	ط	ح	ز	و	هـ	و	ج	ب	ا
٢٤٢	٣٣٣٢	٤٢	١٢٢	١٩١٨	١١٢١	٥٢٨	٢٢٩	٣١١	١١٣٠	٣٢١	٢٢٥	٢٢٥	١١٢٤
٢٢٩	١٣٢٥	١١٣	٨٩	١٩٣١	٣٢٢٢	٢٨٢٢	١٢٤	١١٢	١١٥	١٠٢٣	١١٣١	١١٣٤	١٢٩
٥٤٨	٢٢١	٩٢	٢٢١	١٩٤٣	١٢٢٢	١٢٨	١١٢٥	١٢٣	١٢٨٤	١٠١٢	١١٢٣	١١٢١	١٢٢١
٤٤٠	١٢٢٤	١٢٢٣	١١٥	٨٥	٨٣٣	٤٠٥	٢٥٩	٢٢٤	١٢٥	٨٨٥	١١٩	١١٢١	١٢٥
١١١٤	٢١٢٩	٨٤	٢٥٤	٢٢٠٣	٤٢٩	٥٨٢	١٢٢٤	١٥٤	١١٢٩	١١٢٤	١١١١	١٢١	١٢٤
١٢٩	٢٢٢١	٢١٢٢	٢٢٥	٢٢٠٥	٨١٥	٢٤٢	١٢١	١٢٢٩	١٥٢	١١٥٩	١٢٩	١١٩٤	١٢٢
٢٠١	٢٨٢٤	١٣٠	١٠٥٢	٢٤٨١	٥٢٢١	٢٤٢	١١٩٩	١٢٥	١١٢٢	١٢٤١	١١٥٤	١٢١	١١٤٢
١٢٩١	١٢٢٢٢	١١٥٢	١٢١٤	٢١١٨١	٢٢١٢	١١٣٩٥	١٨٩	١١٢٢	١٩٢	١١٩٢	١٢٢٩	١١٥٢	١٢٤
٢١٢	١٢٢	١٢٠	١٥٥١	٢٥٢١	٢٢٢	١٤٩٥	١١٢٢	١٨٤	١١٥٢	١٥٢٨	١٠٢٣	١٢٩	١٢١٢
٢٤٩	١٢٢٠	٢٥٥	١١٠	٢٨٢٩	٢٢٢٩	٢١٠١	٢٨٥	١١٢١	١٨١	١٨٢٥	٢١٥٢	١١٤٨	١٥١
٢٢٢	١٢٨٠	١٥٠	٤	١٨٢٥	٢٨٩	٢٢٣٤	١١٢	١٠٨١	٢١٩٢	٢٢٢١	١١٨٨	٢٤٢	٢١٥٨
٢٥٢	١٢٥٢	١١٤٥	٢٥	١٤٢٩	٢٤٢	٢٩٢	٢٢٢٢	١١٤٢	١٩٢	٢٢٢٣	١٨٢	٢١٥٢	٢٥٥
١٢٢١	١٢٠٠	١٥٢	١١٢	١٨٢٠	٢٢٢٢	٥١٠	١١٢٢	٢٠٠	١٢٥١	٢٠٨٠	٢٢٠	٤٤	٤٣
٢٤٨	١٢٢٩	١٢٩٤	١٢٢٠	١٤٢٣	١١٥	٢٤٨	٢٠٢	٢٢١	١١١	١٤٢٢	١٩٢	١٢٠	٤٩

نقشه تدریس اقسام از حروف و مقادیر غیری

س	ع	ف	ص	ق	ر	ش	ت	ث	خ	ز	ح	ظ	غ
۱۱۵۵	۱۱۲۰	۱۱۱۱	۱۱۱۳	۳۵۳	۴۳۰	۲	۱۲۳۲	۳۸	۱۱۳۹	۱۸	۱۲۵	۲۲	۱۱۱۰
۳۲۵۳	۱۲۳۵	۱۱۲۵	۱۲۵	۱۱۱۵	۳۳۱	۱۱۹۵	۴	۱۱۰۱	۱۴	۱۱۲۱	۳۰	۱۱۳۳	۳۹
۱۱۱۱	۱۱۳۱	۳۲۴۵	۱۱۲۹	۱۱۱۲	۱۵۵۸	۵۱۲	۱۱۹۳	۱۲	۱۱۴۹	۲۸	۱۱۲۳	۲۸	۱۱۳۱
۱۲۳۳	۱۲۳۳	۱۲۳۵	۱۲۱۱	۳۲۱۵	۱۲۳۰	۱۲۱۹	۰۱۰	۱۱۹۱	۱۲۴	۱۲۴۸	۲۰	۱۱۳۵	۱۱۴۱
۲۵۹	۱۲۳۹	۱۲۱۳	۱۲۲۱	۱۲۲۳	۱۲۵۰	۳۹۲۲	۱۲۰	۱۲۲۲	۱۱۸۹	۲۲۲	۱۱۴۲	۱۱۴۲	۱۱۳۰
۱۲۲۰	۱۲۹۵	۳۸۵	۲۲۱۱	۱۲۲۳	۱۲۰	۱۲۳۰	۲۲	۲۲۴۸	۲۰۰	۱۲۰	۱۲۰	۱۱۴۳	۸۸
۱۳۲۲	۲۲۵	۱۲۱۹	۲۲۵۱	۲۲۲۲	۲۴۸	۲۰	۱۲۳۵	۲۴	۱۲۱۳	۲۸۰۰	۱۲۰	۱۱۴۳	۱۱۹۱
۱۱۴۲	۱۵۱۱	۱۱۵۰	۳۳۳	۱۱۵۳	۲۹۸	۹۰۰	۲۸	۱۲۳۳	۵۸	۱۲۱۱	۱۲۲۴	۵۱۹۹	۱۰۰
۱۲۳۲	۱۱۴۳	۱۲۲۰	۱۵۹	۸۹۱	۲۳۰	۱۵۰	۱۳۵۹	۱۲۹۰	۱۲۳۱	۸۲	۱۲۰۹	۲۲۴۵	۱۱۸۱
۱۱۸۱	۱۹۰۲	۱۱۴۰	۹۲۲	۱۲۴۱	۳۳۸	۱۲۴۱	۸۴۹	۱۲۲۰	۲۸۰	۱۴۰۵	۱۰۲	۲۰۰	۲۲۳۵
۱۹۴۱	۱۹۰۰	۱۱۰۳	۱۲۴۹	۸۰۱	۲۴۰	۵۰	۱۲۵۰	۲۰۸	۱۲۳۲	۱۹۲	۱۲۲۰	۴۰۰۰	۱۳۰۵
۱۱۸۲	۲۲۰۰	۱۱۰۰	۸۳۰	۱۱۰۱	۲۰۰	۱۲۴۴	۰۹	۱۲۵۵	۱۵۰	۱۲۲۳	۱۰۸۴	۱۲۲۲	۱۳۴
۲۳۰۰	۱۲۸۴	۸۱۵	۱۱۰۰	۵۲۲	۲۰۵	۱۲۲	۱۲۳۳	۹	۱۲۵۳	۱۱۸	۱۲۲۱	۱۳۳۲	۱۱۰۲
۲۹۰۹	۳۲۰۰	۱۱۸۸	۰۱۱۱	۱۱۰۳	۲۰۲	۱۹۴	۱۲۴	۱۲۹۵	۱۲۴	۱۲۵۹	۱۳۲	۱۲۲۹	۱۱۲۲

۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵ ۲۶ ۲۷ ۲۸ ۲۹ ۳۰ ۳۱ ۳۲ ۳۳ ۳۴ ۳۵ ۳۶ ۳۷ ۳۸ ۳۹ ۴۰ ۴۱ ۴۲ ۴۳ ۴۴ ۴۵ ۴۶ ۴۷ ۴۸ ۴۹ ۵۰ ۵۱ ۵۲ ۵۳ ۵۴ ۵۵ ۵۶ ۵۷ ۵۸ ۵۹ ۶۰ ۶۱ ۶۲ ۶۳ ۶۴ ۶۵ ۶۶ ۶۷ ۶۸ ۶۹ ۷۰ ۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

آپ اپنی جدول جفر جامع کو زیر غور رکھیں

آپ کی جدول جفر الجامع میں ۴ خانے ہیں۔ ہر خانے کے سامنے ان ۴ حروف کا میزان لکھ دیں۔

(اگر پھر اپنے سوال کے حرف ایام کو ملاحظہ کریں۔ جدول (نقشہ) حرف ایام میں اس حرف کی قیمت کو معلوم کریں۔

جفر الجامع کے خانہ کے میزان میں سے حرف کی قیمت کو تفریق کر دیں۔ (بڑے ہندسہ میں سے چھوٹے ہندسہ کو نفی کریں)

نفی کرنے کے بعد جو ہندسہ آئے۔ آپ ۴ خانہ والی جدول جفر الجامع میں حرف اول سے گنیں۔ جہاں یہ ہندسہ ختم ہو۔۔۔ اُس حرف کو لکھ لیں۔ یہ حرف مستحصلہ ہے جو آپ کو حرف ایام سے حاصل ہوا ہے۔

جس حرف پر گنتی ختم ہوئی ہے اُسے زیر غور رکھیں۔

اُس سے آگے والے خانہ کے حروف جفر جامع کا میزان حاصل کریں

اور اُس خانہ میں جو حروف ایام کا ہو۔ نقشہ میں سے اس کی قیمت کو معلوم کریں

اور اسے جفر جامع کے میزان سے نفی کریں (بڑے عدد میں سے چھوٹے

عدد کو نفی کریں) اور جس حرف پر پہلے عدد کی گنتی ختم ہوئی تھی۔ اس حرف

سے گنتی شروع کریں۔ اور جہاں گنتی ختم ہو۔ یہ دوسرا حرف مستحصلہ ہوگا

خانہ دوم کے حرف ایام کا۔ اسی طرح تمام حروف ایام کا مستحصلہ لے لیں

اور

اسی طرح سے حرف منزل کی قیمت نقشہ میں سے معلوم کریں۔ اور جفر جامع کے خانہ کے میزان سے اسے نفی کریں۔ حاصل نفی عدد کو ابتدائے جفر الجامع سے گنتی کریں۔ جہاں گنتی ختم ہو۔ وہ حرف مستحصلہ ہوگا۔ حرف منزلہ کا اور خانہ اول کا۔ دوسرے خانہ میں ملاحظہ کریں کہ حرف منزل کو لٹا ہے۔ جدول تبدیل منزل میں اس حرف کی قیمت معلوم کریں۔ اور جفر الجامع کے میزان میں اس حرف کی قیمت معلوم کریں۔ اور جفر الجامع کے میزان میں سے نفی کریں۔ اور جو عدد آئے۔ جہاں پہلے عدد کی گنتی ختم ہوئی تھی، اُسی حرف سے شمار کریں۔ جہاں عدد ختم ہو۔ وہ دُوسرا مستحصلہ ہوگا حرف منزل کا۔ بعینہ حروف طالع اور حروف اسم کے اسی طرح مستحصلے لے لیں۔ یہ کل ۵۶ حروف آپ کو حاصل ہوں گے جن کو ترتیب دینے سے آپ ہی کے سوال کا جواب آپ کے سامنے ہوگا۔

فرضی مثال سے سمجھئے

مثلاً آپ کے پاس حرف آیام خ ہے۔

حرف منزل غ حرف طالع تھ

اور حرف اسم قہ ہے۔

تو آپ کی جفر الجامع بقاعدہ اول یوں بنے گی۔

مبشر شمار	جفر الحجامح	میزان	عدد آیام	تعدیل	مختصیہ حروف
۱	خ غ م خ غ م ن	۳۳۰۰	۳۳۲۲	۲۳	ص
۲	خ غ م س خ غ م ع	۳۳۴۰	۳۲۴۲	۹۳	م
۳	خ غ م ف خ غ م ص	۳۳۸۰	۳۲۵۲	۷۷	د
۴	خ غ م ق خ غ م ر	۳۵۱۰	۳۵۳۵	۲۵	ی
۵	خ غ م ش خ غ م ت	۳۹۱۰	۳۹۶۹	۵۹	غ
۶	خ غ م ث خ غ م خ	۴۲۱۰	۴۴۰۵	۹۵	ر
۷	خ غ م ز خ غ م ض	۴۷۱۰	۴۷۱۹	۹	ح
۸	خ غ م ظ خ غ م غ	۵۱۱۰	۵۱۹۱	۸۱	ن
۹	خ غ م ا خ غ م ب	۶۲۱۳	۳۳۱۰	۹۷	ی
۱۰	خ غ م ج خ غ م د	۶۲۱۷	۳۱۷۹	۴۱	ر
۱۱	خ غ م ه خ غ م و	۶۲۲۱	۳۱۷۲	۴۹	ن
۱۲	خ غ م ز خ غ م ح	۶۲۲۵	۳۱۷۳	۶۱	ا
۱۳	خ غ م ط خ غ م ی	۶۲۲۹	۳۲۲۸	۱	ا
۱۴	خ غ م ک خ غ م ل	۶۲۶۰	۳۳۴۵	۸۵	ت

• ملاحظہ فرمائیں۔ جفر الجامح کے پہلے خانہ میں خ غ م خ غ م ن حروف ہیں۔

• ابجد متبری سے جن کا مدخل کبیر (میزان اعداد) ۳۳۰۰ ہے۔

• آیام کا حرف خ ہے۔ نقشہ آیام میں خانہ اول میں حرف خ کے اعداد ۳۳۲۲ ہیں۔

ط س ج م ک نف ک ی ا ت

- جدول میں ۲۴ عدد گنیں۔ ص ۲ پر ۲۴ کی گنتی پوری ہوئی۔ ص اول مستحصلہ آیام ہے
- ★ خانہ دوم جفر الجامع خ غ ہم س خ غ ہم ع حروف ہیں۔
- ★ ابجد قمری سے ان کا میزان اعداد ۳۳۴۰ ہے۔ نقشہ آیام میں حرفت آیام خ کے اعداد خانہ دوم میں ۳۲۴۰ ہیں۔

- ★ بڑے عدد میں سے چھوٹے کو نفی کریں — باقی ۹۳
- ★ پہلا مستحصلہ ص ہے۔ ص سے ۹۳ عدد آگے گنیں۔ آخری حرف ل پر ۸۹ کی گنتی پوری ہوئی۔ اس لئے ابتداء جدول سے باقی کے اعداد گنیں۔ م کے حرف پر ۹۳ کی گنتی پوری ہوئی حرفت خانہ دوم کا مستحصلہ م ہوا۔

- ★ اسی حرفت آیام کا چوداں خانوں کا مستحصلہ لے لیں۔
- ★ اسی طرح حرفت منازل کا چوداں خانوں کا مستحصلہ لے لیں۔
- ★ اسی طرح حرفت طالع کا چوداں خانوں کا مستحصلہ لے لیں۔
- ★ اسی طرح حرفت اسم کا چوداں خانوں کا مستحصلہ لے لیں۔
- ★ یہ کل ۵۶ حروف آپ کے پاس ہو گئے۔ جو آپ کے سوال کا کافی اور شافی جواب ہوں گے

- ★ ان کو ترتیب دیں — تَرْتِیبُ کَا طَرِیقَہُ یہ ہے :-
- ★ نقشہ کے آخر میں میں نے ترتیب حروف کے ہندسے لکھ دیئے ہیں۔
- ★ پہلے خانہ ۴ کا حروف آیام پھر خانہ چار کا حرف منزل پھر خانہ چار کا حرف طالع پھر خانہ چار کا حرف اسم۔

- ★ اسی طرح خانہ سوم کے حروف کو اس کے آگے لکھ دیں۔

* اسی طرح خانہ دوم کے حروف کو اس کے آگے لکھ دیں۔

* اسی طرح خانہ اول کے حروف کو اس کے آگے لکھ دیں۔

پھر خانہ جات ۸-۷-۶-۵-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۱۲-۱۳

کے حروف لکھیں۔

(ان ۵۶ حروف کو ترکیب بالا ایک سطر میں لکھیں) آپ کے سوال کا

صیح جواب ہو گا۔

إِنْتَبَہ :

علمائے متقدمین نے اس قاعدہ کو عربی زبان میں ڈھالا ہے۔ اس

کا جواب ہمیشہ عربی زبان میں نکلتا ہے۔ مگر سو فی صد درست جواب —

اردو اور فارسی زبان میں جواب حاصل کرتے کے قواعد وضع کرنے کے لئے

ان پر غور و خوض درکار ہے۔

* اب ایک مثال

بِزبانِ عربی ملاحظہ فرمائیے :

سوال

(جَفَّار عَبَّاس شاد اکیلا فی بن سَیِّدہ
 بی بی یسأل هل عبد الوهاب
 جادلہ نصیب فی علم الجفر والزائرجہ
 علی ایدینا ام لا)

* مدخل کبیر ۲۶۷۹

* تاریخ سوال ۵ رمضان المبارک حرف ہ

* منزل اکیلل _____ حرف ف

* برج در ثور _____ حرف ن

* مدخل کبیر ۲۶۷۹ ÷ ۲۸ باقی ۱۹ حرف ق

امہات

ہ ف ن ق

تکبیر بطریق ثانی وق ھ ک

جفر الجامع کا خانہ اول ھ ف ن ق وق ھ ک

[illegible]

ترتیب :

وکیل	عبدال	ال	وهاب	الی	عالی	ال
وصول	عبد	ال	وهاب	الی	عالی	ال
جنت	والزیر	عالی	عالی	ای دی	ک	م
جنت	والزیر	عالی	عالی	ای دی	ک	م
محقق	بعد	اعوام	ج	ج	ی	م

جواب : وصول عبدالوهاب الی علم الجعفر والیزا مارج علی ایدیکم
محقق بعد اعرام جیم - اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ !!

یہ قاعدہ عربی زبان میں جواب دیتا ہے۔ کیونکہ اس کے اصول عربی میں
ڈھلے ہوئے ہیں۔

اگر آپ اردو یا فارسی میں جواب حاصل کرنے پر بصد ہوں۔ تو آپ سطر
جواب کے ہم مرتبہ حروف سے بدل کر جواب پیدا کر سکتے ہیں۔

حروفِ ہم مرتبہ کی فہرست پیش خدمت ہے:

ای ق غ ہم مرتبہ ہیں

” ب ک ر

” ج ل ش

” د م ت

” ہ ن ث

” و س خ

” ز ع ذ

” ح ف ض

” ط ص ظ

آپ کے حاصلہ حروف مثلاً یہ ہیں :

ج ی ت ر ا ش ی ہ ا

تو ذرا تدبیر مائیے۔ جواب صاف نظر آئے گا۔

ج ل ش ہم مرتبہ ہیں

ہم نے ان سے یہ شکر کیا

دم سے ہم مرتبہ ہیں۔ ہم نے ان میں سے د کو لیا۔

اسی طرح ہم مرتبہ حرف سے جواب حاصل کریں۔

جواب نکلے گا

شاد

کسی لانی

گیلانی

عربی زبان میں جواب آئے تو صاف ستھرا آتا ہے۔ کسی حرف کو بدلنے کی ضرورت نہیں ہوتی۔ اُردو تو ایک لشکری زبان ہے۔ چوں چوں کا مرتبہ ہے علم جعفر تو ہے ہی عربی زبان میں۔ ویسے اسی طرح ہم مرتبہ حروف سے بدلنے پر اُردو۔ فارسی۔ ہندی۔ بنگالی۔ سندھی تمام زبانوں میں جواب نکلتا ہے۔ مگر شرط یہ ہے کہ جس زبان میں جواب نکالنے کی ضرورت ہو۔

سوال اسی زبان میں کیا جائے :

وَمَا عَلَيْنَا إِلَّا الْبَلَاغُ

الادب منذ

شاد گیلانی

سٹور کوٹ شہر